

Notat 7/2012

Realkompetansevurdering ved opptak til fagskoler

Nasjonal undersøkelse om status i 2011

Realkompetansevurdering ved opptak til fagskoler
Nasjonal undersøkelse om status i 2011

Camilla Alfsen

Innhold

Sammendrag.....	2
1. Om undersøkelsen.....	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Arbeidsgruppe.....	3
1.3 Undersøkelsen	3
2. Fagskolene i undersøkelsen	5
2.1 Fra 17 fylker, både offentlige og private fagskoler	5
2.2 Store og små skoler, med et bredt fagtilbud	6
2.3 Variasjon i varighet og studieform.....	6
2.4 Vurdering av utenlandsk utdanning.....	6
3. Realkompetansevurdering	7
3.1 Mer enn halvparten har gjennomført realkompetansevurderinger	7
3.2 Flere private fagskoler gjennomfører realkompetansevurderinger	7
3.3 Skolens nettside er viktigste informasjonskanal om realkompetanseopptak	8
3.4 Fagskolene gjør selv realkompetansevurderingene	8
3.5 Ulike kriterier, ofte krav om fagkunnskap og arbeidserfaring.....	9
3.6 Vanligst å basere vurderingen på innsendt dokumentasjon.....	9
3.7 Halvparten gir ved avslag tilbakemelding om mangler.....	10
3.8 Én av tre gjennomfører opplæring for personalet	10
4. Referanser	11
5. Vedlegg	12
5.1 Spørreskjema	12

Sammendrag

Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk, har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet (KD) å arbeide for å styrke samordning og skape en mer helhetlig praksis for realkompetansevurdering. I tråd med dette er det nedsatt en arbeidsgruppe for realkompetansevurdering i fagskoler, med representanter fra Nasjonalt fagskoleråd, Forum for fagskoler, Rådet for fylkeskommunale fagskoler og representanter fra Vox.

Arbeidsgruppen utviklet i 2011 en spørreundersøkelse for å få mer kunnskap om realkompetansevurderinger ved opptak til fagskolene. I dette notatet presenterer vi resultatene.

61 av 112 mottakere svarte på undersøkelsen. Det gir en svarprosent på 54. Andelen av de private fagskolene som har svart, er høyere enn andelen av de offentlige. Forholdet mellom disse to gruppene er 70/30 i vår undersøkelse (44 private og 17 offentlige), mens det ifølge rapporten *Tilstandsrapport for fagskolesektoren 2011* (Kunnskapsdepartementet, 2012) oppgis å være 60/40.

I vår undersøkelse er det oppgitt at totalt ca. ti prosent (700 av 7319) søker opptak basert på realkompetanse. Dette er høyere enn resultatene innmeldt til Database for statistikk om høgre utdanning – Fagskolestatistikk (DBH-F), som i den første datainnsamlingen høsten 2011 har registrert at sju prosent av studentene er tatt opp basert på realkompetanse (Kunnskapsdepartementet, 2012). Samme rapport kommenterer imidlertid at en andel på sju prosent sannsynligvis er for lavt, og at årsaken er uhensiktsmessig valg av kategorier i svarskjemaet.

Mer enn halvparten av skolene har gjennomført realkompetansevurderinger, men andelen vurderinger ved de ulike skolene varierer. Én skole har 100 prosent realkompetansevurderte studenter, mens en annen kun har 2,6 prosent.

En større andel av de private fagskolene har meldt om gjennomførte realkompetansevurderinger enn de offentlige. De private har også en større andel realkompetansestudenter enn de offentlige.

Ifølge retningslinjene fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) kan fagskolene henvise søkere til videregående opplæring for realkompetansevurdering. Fem av skolene i undersøkelsen svarer at de henviser til videregående opplæring, tre av disse er samlokaliserte med videregående skole.

Én av tre fagskoler gjennomfører opplæring for personer som skal vurdere realkompetanse ved opptak, og de private fagskolene gjennomfører slik opplæring i større grad enn de offentlige.

Ikke alle skolene har fastsatt kriterier for vurdering, men mange oppgir å ha prosedyrer, for eksempel for hva som vurderes, og hvem som foretar vurderingen. Grunnlaget for realkompetansevurdering er i hovedsak skriftlig dokumentasjon, men noen kombinerer med prøver og/eller samtaler.

Vox har for 2012 fått i oppdrag fra KD å innhente kunnskap og eventuelt utvikle felles rutiner og verktøy for realkompetansevurdering i fagskoler i samarbeid med aktuelle aktører. Denne undersøkelsen gir grunnlag for det videre arbeidet.

1. Om undersøkelsen

1.1 Bakgrunn

Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk, har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å arbeide for å styrke samordning og skape en mer helhetlig praksis for realkompetansevurdering. Fagskoleutdanning har siden 2003 vært regulert av lov om fagskoleutdanning som åpner for opptak basert på realkompetanse: «Med fagskoleutdanning menes yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse» (Lovdata.no).

Fagskoleutdanning er et tilbud for personer med arbeidslivskompetanse og er et viktig ledd i muligheten for livslang læring. Fagskolene er også sentrale i overgangen mellom grunnopplæring og høyere utdanning for folk med yrkesfaglig bakgrunn. St.meld. nr. 44 (2008–2009) *Utdanningslinja* trekker fram fagskolene som sentrale i kunnskaps-samfunnet. Realkompetansevurdering ved opptak av søkere uten formell kvalifisering til fagskoler kan gjøre denne utdanningsveien mer tilgjengelig.

Til grunn for dette notatet ligger en undersøkelse som ble gjennomført før det forelå en samlet nasjonal statistikk som viste omfanget av søknader til fagskoleutdanning. Følgelig manglet det også på det tidspunktet en nasjonal oversikt over antall studenter som ble tatt opp til utdanning etter en vurdering av realkompetanse.

Alle fagskoler har nå levert rapportering til Database for statistikk om høgre utdanning – Fagskolestatistikk (DBH-F) (Kunnskapsdepartementet, 2012). Statistisk sentralbyrå (SSB) vil offentliggjøre nasjonal statistikk på bakgrunn av denne rapporteringen. Nasjonal statistikk vil i framtiden forbedre kunnskapen om bruk av realkompetanse ved opptak til fagskoleutdanninger.

1.2 Arbeidsgruppe

I tråd med oppdraget fra KD er det opprettet en arbeidsgruppe for realkompetansevurdering i fagskoler med representanter fra Nasjonalt fagskoleråd, Forum for fagskoler og Rådet for fylkes-

kommunale fagskoler:

- Helge Halvorsen, leder i Nasjonalt fagskoleråd (2010–2012)
- Aud Larsen, nestleder i Nasjonalt fagskoleråd (2010–2012) og leder i Rådet for fylkeskommunale fagskoler
- Knut Erik Beyer-Arnesen, leder i Forum for fagskoler
- Bernt Almedal, Rådet for fylkeskommunale fagskoler
- Ernst Sundt, Forum for fagskoler
- Margrethe Steen Hernes, Randi Storli og Camilla Alfsen, Vox

1.3 Undersøkelsen

Arbeidsgruppen utviklet en spørreundersøkelse for å hente inn opplysninger om realkompetansevurderinger ved opptak til fagskolene. Spørsmålene var både kvalitative og kvantitative. Den tekniske gjennomføringen av undersøkelsen har vært utført av seniorrådgiver Lene Katrin Guthu i Avdeling for analyse i Vox.

Antall søkere ved opptaket høsten 2010 og antall nye studenter per 1. oktober i 2010 har dannet grunnlag for å svare på en del av spørsmålene. Undersøkelsen ble gjennomført av Vox i perioden fra mai til august 2011.

Undersøkelsen ble sendt til alle fagskoler NOKUT hadde registrert på dette tidspunktet, totalt 107 adressater. Vox sendte på forhånd ut en forespørsel til alle på NOKUTs liste om å få e-postadresser til kontaktpersoner som kunne svare på spørsmål vedrørende realkompetansevurdering ved opptak. Noen adressater oppga flere kontaktpersoner på grunn av organisering i flere selvstendige skoleavdelinger. Dette resulterte i at undersøkelsen ble sendt ut til 112 skoler, noen til postmottak, noen direkte til kontaktpersoner. Det er kommet inn i alt 61 svar fra de 112 skolene. Det gir en svarprosent på 54. Respondentene er skolens rektor eller ansatte i administrativ eller faglig stab.

Den følgende beskrivelsen er basert på disse 61 respondentene, som videre i notatet blir betegnet som fagskoler.

Kapittel 2 er en beskrivelse av fagskolene i undersøkelsen. Hensikten er å få mer informasjon om et utdanningsområde der et generelt overblikk mangler.

I kapittel 3 omtaler vi spesielt svarene knyttet til realkompetansevurdering ved opptak.

2. Fagskolene i undersøkelsen

En fagskole er et tertiært utdanningstilbud som tilbyr opplæring basert på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Antall fagskoler nasjonalt kan variere fra år til år på grunn av tett kontakt med virksomhetene i arbeidslivet og deres varierende behov for fagskoletilbud. Fagskoler må godkjennes av NOKUT. I tilstandsrapporten om fagskolene for 2011, som er basert på første nasjonale datainnsamling til DBH-F, er det oppgitt totalt 121 godkjente fagskoler (Kunnskapsdepartementet, 2012).

I dette kapittelet gir vi en oversikt over organisering og fagtilbud i de 61 fagskolene som har svart på undersøkelsen. De representerer et bredt spekter av både private og offentlige, store og små fagskoler.

2.1 Fra 17 fylker, både offentlige og private fagskoler

Tabell 1 viser en oversikt over antall respondenter i undersøkelsen fordelt på fylker (markert med Vox).

De er sammenliknet med Kunnskapsdepartementets antall fagskoler i hvert fylke (markert med KD) oppgitt i *Tilstandsrapport for fagskolesektoren 2011* (Kunnskapsdepartementet, 2012).

Omtrent halvparten av fagskolene har besvart undersøkelsen (61 av 112). Fordelingen på fylkene varierer. I Aust-Agder, Hedmark, Oppland og Telemark har alle fagskolene svart, i alt ni skoler. I Buskerud og Østfold har derimot omtrent en firedel av skolene svart (3 av 13). Troms og Finnmark er ikke representert blant skolene som har svart på undersøkelsen (null av seks).

Andelen private fagskoler som har svart (44 av 75, 59 prosent), er større enn andelen offentlige (17 av 46, 37 prosent).

Noen fylker i undersøkelsen er representert av mange fagskoler, Oslo med de fleste (14), som for det meste er private (13). Hordaland er neste på listen med sju fagskoler som har svart, tre offentlige og fire private. Dette stemmer godt med tallene fra KD, som også har flest skoler i de samme fylkene (hhv. 29 og 12).

Tabell 1: Oversikt over antall skoler fra hvert fylke. Tall fra Tilstandsrapport for fagskolesektoren 2011 fra Kunnskapsdepartementet (KD) er satt opp mot tall på responderende skoler (Vox)

	Totalt antall fagskoler (KD)	Totalt antall respondenter (Vox)	Offentlige fagskoler (KD)	Offentlige fagskoler (Vox)	Private fagskoler (KD)	Private fagskoler (Vox)
Akershus	7	6	0	0	7	6
Aust-Agder	1	1	1	1	0	0
Buskerud	4	1	2	0	2	1
Finnmark	1	0	1	0	0	0
Hedmark	3	3	1	2	2	1
Hordaland	12	7	8	3	4	4
Møre og Romsdal	3	1	2	0	1	1
Nordland	5	2	5	2	0	0
Nord-Trøndelag	4	2	4	1	0	1
Oppland	3	3	1	1	2	2
Oslo	29	14	2	1	27	13
Rogaland	8	5	3	1	5	4
Sogn og Fjordane	2	1	2	1	0	0
Sør-Trøndelag	10	3	4	0	6	3
Telemark	2	2	1	1	1	1
Troms	5	0	5	0	0	0
Vest-Agder	4	2	1	1	3	1
Vestfold	9	6	2	1	7	5
Østfold	9	2	1	1	8	1
Totalt	121	61	46	17	75	44

Tabellen viser avvik mellom noen av KDs tall og tallene i undersøkelsen. Antallet offentlige skoler fra Hedmark som har besvart undersøkelsen, er større enn antall offentlige skoler rapportert til KD fra det samme fylket. Dette kan forklares med at en offentlig fagskole i Hedmark som har rapportert inn i vår undersøkelse, er slått sammen med en annen fagskole i Oppland. Trolig er den nye felles fagskolen registrert som én fagskole i Oppland i KDs oversikt. Heller ikke den private fagskolen i Nord-Trøndelag som har besvart undersøkelsen, er registrert i oversikten fra KD. Den aktuelle fagskolen ble godkjent av NOKUT våren 2008.

2.2 Store og små skoler, med et bredt fagtilbud

Antall ansatte ved den enkelte fagskolen varierer. 21 skoler har færre enn fem ansatte, 27 skoler har mellom 5 og 19, og elleve har mellom 20 og 49 ansatte. To skoler oppgir mer enn 50 ansatte.

For å kunne se om det er noen sammenheng mellom lokalisering og samarbeid om realkompetansevurdering, spurte vi om fagskolen delte lokaler med annen utdanningsvirksomhet. Omtrent halvparten av skolene som har svart på undersøkelsen, oppgir at de deler lokaler med annen utdanningsvirksomhet. 13 deler lokaler med videregående skole, to med høyskole eller universitet. 13 oppgir at de tilbyr kurs utover fagskolenivået, som for eksempel på videregående- eller høyskolenivå, og definerer dette som å dele lokaler. Av i alt fem skoler som oppgir at de henviser til videregående skole for realkompetansevurdering, er tre samlokalisert med videregående opplæring.

De 61 fagskolene som har svart på undersøkelsen, dekker et bredt fagtilbud. Tabell 2 viser hvordan fagtilbudet ved skolene kan fordeles etter grupperingen brukt på nettsiden til Utdanning.no.¹ Flere skoler tilbyr fag innen flere kategorier, slik at samme skole kan være registrert i flere kategorier i tabell 2.

2.3 Variasjon i varighet og studieform

Fagskolene i undersøkelsen oppgir tilbud om alle varianter av studievarighet. Over halvparten av

Tabell 2: Fordeling av fagtilbud blant fagskolene som har besvart undersøkelsen

Fag	Antall skoler
Administrasjon, ledelse, økonomi og arbeidsliv	10
Helse-, sosialfag, oppvekst og velvære	18
IKT (datateknikk, nettverksadministrasjon, webutvikling)	7
Kunst, kultur, design og håndverk	11
Media og kommunikasjon	2
Miljø, landbruk og naturforvaltning	3
Nye kreative fag (animasjon, design, illustrasjon og multimedia, lyd, foto, film og video, mote- interiør og dekoratørfag, spillutvikling)	11
Reiseliv og merkantile fag	5
Teknikk og teknologi (bygg og anlegg, elektro, kjemi, maritime fag, petroleumsteknologi, teknikk og industriell produksjon (TIP))	16
Andre fagskolestudier (f.eks. yrkesdykking, bok og papir, menighets- og misjonsarbeid, trafikkflyger)	11

fagskolene oppgir at de tilbyr studier med varighet på ett år og to år. Noen skoler oppgir at de tilbyr studier med varighet på 1/2 år og 1 1/2 år.

27 av fagskolene tilbyr kun heltidsundervisning, mens 11 tilbyr kun deltid. 23 tilbyr både heltids- og deltidsstudier.

Noen få fagskoler (fem) oppgir at de tilbyr fjernundervisning/nettstudier. De fleste (51) svarer at de gir stedbasert undervisning, mens noen (15) oppgir kombinasjon av stedbaserte samlinger og fjernundervisning.

2.4 Vurdering av utenlandsk utdanning

I forarbeidet til denne undersøkelsen meldte deltakerne i arbeidsgruppen at det var behov for å få informasjon om fagskolene har rutiner for vurdering av utenlandsk utdanning. Det dreier seg om vurdering av formell kompetanse og er som sådan ikke med i en realkompetansevurdering. Spørsmål om slike rutiner kommer imidlertid ofte opp som tema i diskusjoner om vurdering ved opptak av studenter uten tradisjonelt opptaksgrunnlag. Ifølge undersøkelsen har en tredel av fagskolene (20) rutiner for vurdering av utdanning tatt i andre land som grunnlag for opptak til fagskolen.

¹ Dette er ikke samme inndeling som NUS-koden brukt i DBH-F.

3. Realkompetansevurdering

I det følgende presenterer vi svar som utdyper hvordan fagskolene som har svart på undersøkelsen, registrerer og gjennomfører realkompetansevurdering ved opptak.

I vår undersøkelse er fordelingen mellom private og offentlige fagskoler 70/30. Dette er en større andel private skoler enn offentlige hvis vi sammenlikner med tallene fra DBH-F, der det oppgis en fordeling på omtrent 60/40 (Kunnskapsdepartementet, 2012). Dette betyr at det er en større andel private skoler som har svart på undersøkelsen, enn det som er representativt nasjonalt.

Noen fagskoler påpeker i en avsluttende kommentar at de ikke har kunnet svare på spørsmål om erfaringer med realkompetansevurdering fordi de ikke har hatt noen vurderinger. Noen oppgir at årsaken til dette er at alle søkerne har hatt den kompetansen som har blitt satt som krav.

3.1 Mer enn halvparten har gjennomført realkompetansevurderinger

I undersøkelsen ble det spurt om tall knyttet til opptak høsten 2010, per 1. oktober. For å få så god oversikt som mulig over antall realkompetansesøkere og antall som faktisk begynte, spurte vi om

- antall søkere i alt
- hvor mange som søkte opptak basert på realkompetanse
- hvor mange av realkompetansesøkerne som ble vurdert som kvalifisert
- hvor mange av realkompetansesøkerne som fikk tilbud
- hvor mange realkompetansesøkere som begynte studiet

På hvert spørsmål var det også mulig å svare blankt hvis skolen ikke hadde de aktuelle tallene.

Flere enn to tredeler av skolene som besvarte undersøkelsen (46 av 61), oppga konkrete tall på alle spørsmålene. Det vil si at de hadde registrert eventuelle realkompetansesøkere og hadde tall på

hvordan disse klarte seg videre i opptaksprosessen. 35 av disse hadde gjennomført realkompetansevurderinger og rapporterte om antall kvalifiserte søkere. Elleve oppga at de ikke hadde hatt søkere. Det betyr at 57 prosent (35 av 61) av fagskolene som besvarte undersøkelsen, har gjennomført realkompetansevurderinger.

15 fagskoler manglet tall for å kunne besvare alle spørsmålene, men har oppgitt tall for noen spørsmål. En skole kan for eksempel mangle tall på antall studenter som har søkt opptak basert på realkompetanse, mens de oppgir tall på hvor mange de har vurdert. Det kan forklare hvorfor tallene nedenfor ikke stemmer innbyrdes.

Skolene har meldt inn 7319 søkere totalt for opptaket høsten 2010. Av disse er 700 oppgitt som realkompetansesøkere, 708 er oppgitt som kvalifisert og 657 er gitt et tilbud om studieplass. 556 av realkompetansesøkerne begynte på et studium. Totalt fikk 6700 studieplass.

Fordelingen av realkompetansesøkere og -studenter på de ulike skolene varierer. Noen skoler har liten andel realkompetansesøkere, noen har stor.

3.2 Flere private fagskoler gjennomfører realkompetansevurderinger

Tabell 3 viser oversikt over tallene for opptaket høsten 2010 ved de tre offentlige skolene som rapporterte om flest realkompetansevurderinger. De to første skolene har få realkompetansesøkere sett i forhold til antall søkere totalt (15 av 230 og 29 av 404). De har tilsvarende liten andel realkompetansesøkere som begynner studiet, nemlig 2,7 prosent (3 av 110) og 3,3 prosent (8 av 239). Den siste av disse tre offentlige fagskolene har rapportert om en relativt høy andel realkompetansesøkere (7 av 31). Samtlige ble vurdert som kvalifiserte, fikk tilbud og begynte studiet. Realkompetansesøkerne utgjør dermed 22,6 prosent (7 av 31) av det totale antallet studenter ved denne skolen. De to første skolene er fylkeskommunale, mens skole tre er en statlig skole.

Tabell 3: Opptakstall fra de tre offentlige skolene med flest rapporterte realkompetansevurderinger, skole 1, 2 og 3

Skole	Totalt antall søkere	Derav antall rkv-søkere	Antall kvalifiserte rkv-søkere	Antall som har fått tilbud	Antall rkv-studenter begynt	Antall begynt totalt	Andel rkv-studenter, i prosent
1	230	15	5	3	3	110	2,7
2	404	29	29	13	8	239	3,3
3	31	7	7	7	7	31	22,6

Tabell 4: Opptakstall fra de tre private skolene med flest rapporterte realkompetansevurderinger, skole 4, 5 og 6

Skole	Totalt antall søkere	Derav antall rkv-søkere	Antall kvalifiserte rkv-søkere	Antall som har fått tilbud	Antall rkv-studenter begynt	Antall begynt totalt	Andel rkv-studenter, i prosent
4	40	20	9	6	6	24	25
5	49	49	49	41	33	33	100
6	281	194	186	280	175	360	48,6

Tabell 4 viser oversikt over tallene for opptaket høsten 2010 ved de tre private skolene som har meldt om flest realkompetansevurderinger. Vi ser at andelen realkompetansesøkere og -studenter varierer, men er høyere enn i de offentlige skolene gjengitt i tabell 3. Ved alle de tre skolene er mer enn halvparten realkompetansesøkere. Ved én av skolene er samtlige søkere realkompetansesøkere, og samtlige studenter er tatt opp med realkompetansebakgrunn.

Tabellene 3 og 4 viser at i studieåret 2010/2011 ble det gjennomført flere realkompetansevurderinger ved opptak i private fagskoler enn i offentlige.

3.3 Skolens nettside er viktigste informasjonskanal om realkompetanseopptak

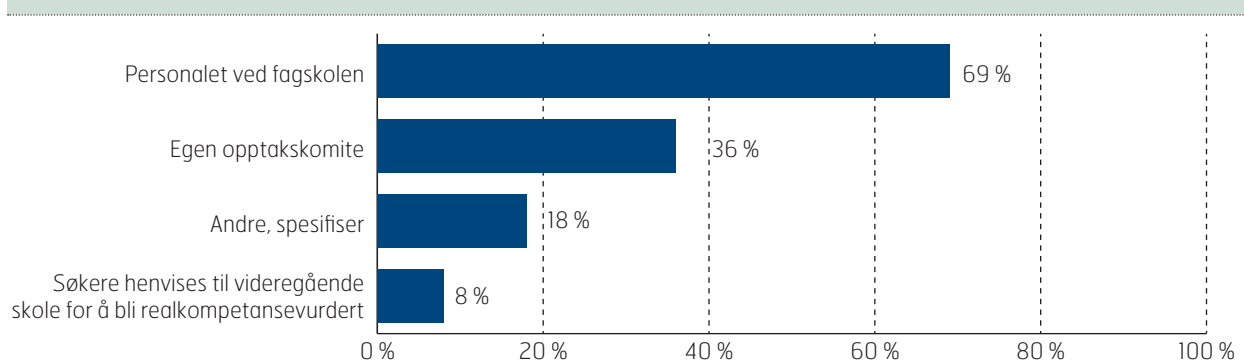
De fleste skolene (50) bruker nettside som informasjonskanal når de skal informere om muligheten for realkompetansevurdering ved opptak.

Mange skoler (29) informerer også om realkompetansevurdering i sine studiekataloger. Ellers bruker de trykt materiell, annonser i lokalpresse, e-post til søkere, informasjonsmøter for aktuelle målgrupper, informasjon per telefon, utdanningsmesser, elevkalender og informasjon knyttet til opptaksprøver. Noen skoler (sju) rapporterer at de ikke informerer om muligheten for realkompetansevurdering ved opptak. Fire av disse skolene har ikke oppgitt å ha mottatt realkompetansesøkere.

3.4 Fagskolene gjør selv realkompetansevurderingene

Realkompetansevurderingen gjennomføres oftest av personalet ved fagskolen (69 prosent) eller ved egen opptakskomité (36 prosent). Det framgår ikke av svarene hvem som er med i en eventuell opptakskomité. Fem skoler (åtte prosent) oppgir at de henviser søkere til videregående skole for å bli realkompetansevurdert. Tre av disse fem skolene er

Figur 1: Hvem som gjennomfører realkompetansevurderingen

enten samlokalisert med videregående skole, eller oppgir også å tilby videregående opplæring. Elleve skoler (18 prosent) spesifiserer andre løsninger, at for eksempel avdelingsleder, rektor, styret eller hjemfylket vurderer realkompetansesøkere.

3.5 Ulike kriterier, ofte krav om fagkunnskap og arbeidserfaring

For å vurdere realkompetanse er det nødvendig å ha kriterier som kompetansen kan vurderes opp mot. Vi spurte skolene om de hadde fastsatt slike kriterier for alle eller noen studier, og om hva slags kriterier de eventuelt hadde. Vi spurte spesifikt om følgende kriterier:

- alder
- krav til norsk
- krav til engelsk
- krav til fagkunnskaper
- krav til arbeidserfaring

79 prosent har fastsatte kriterier på alle studier, elleve prosent kun på enkeltstudier. Ti prosent oppga å ikke ha fastsatt kriterier. Flere av de private skolene i undersøkelsen enn de offentlige har fastsatt kriterier (hhv. 84 prosent og 65 prosent). Dette kan henge sammen med at flere av de private skolene i undersøkelsen enn de offentlige har vurdert realkompetanse ved opptak, se kapittel 3.2.

Skolene oppgir krav til fagkunnskaper som det viktigste vurderingskriteriet (46 skoler av 61). Det er også mange skoler som oppgir at de har krav om arbeidserfaring (38 skoler).

I NOKUTs retningslinjer for fagskolene (NOKUT.

no) står det at søkere som ønsker å bli realkompetansevurdert, må ha en alder som er minst normalalder for fullført aktuell videregående opplæring. Vel to tredeler av skolene i undersøkelsen (41 av 61) har et eller annet kriterium knyttet til alder. Halvparten av disse (21) oppgir at søkere må ha en alder tilsvarende fullført videregående opplæring, andre spesifiserer alderskrav som varierer fra 18 år og opp til 25 år.

Noen skoler oppgir å ha krav til kunnskaper i norsk (19) og engelsk (16).

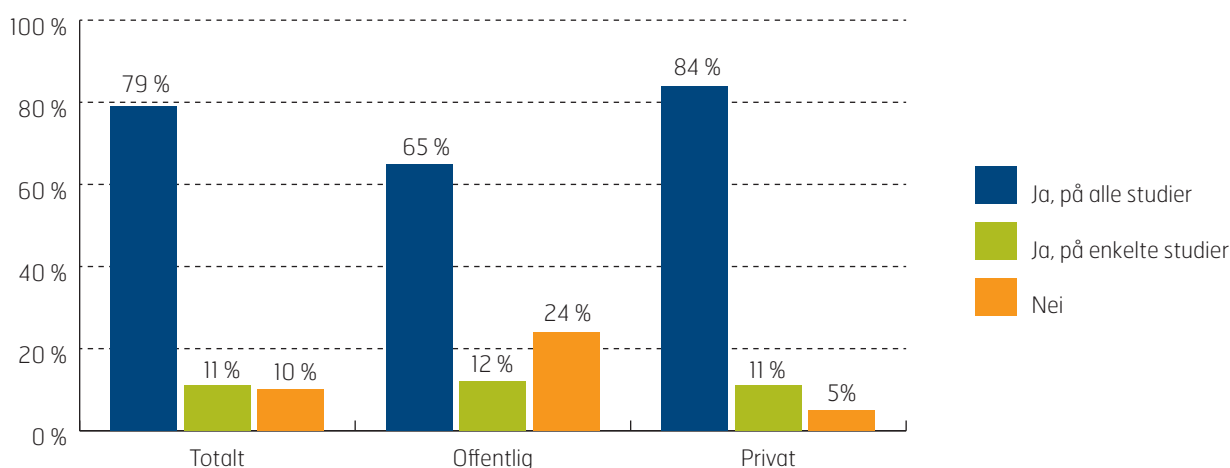
Noen få skoler (seks) oppgir at de ikke har fastsatt kriterier som realkompetansesøkere skal vurderes opp mot.

3.6 Vanligst å basere vurderingen på innsendt dokumentasjon

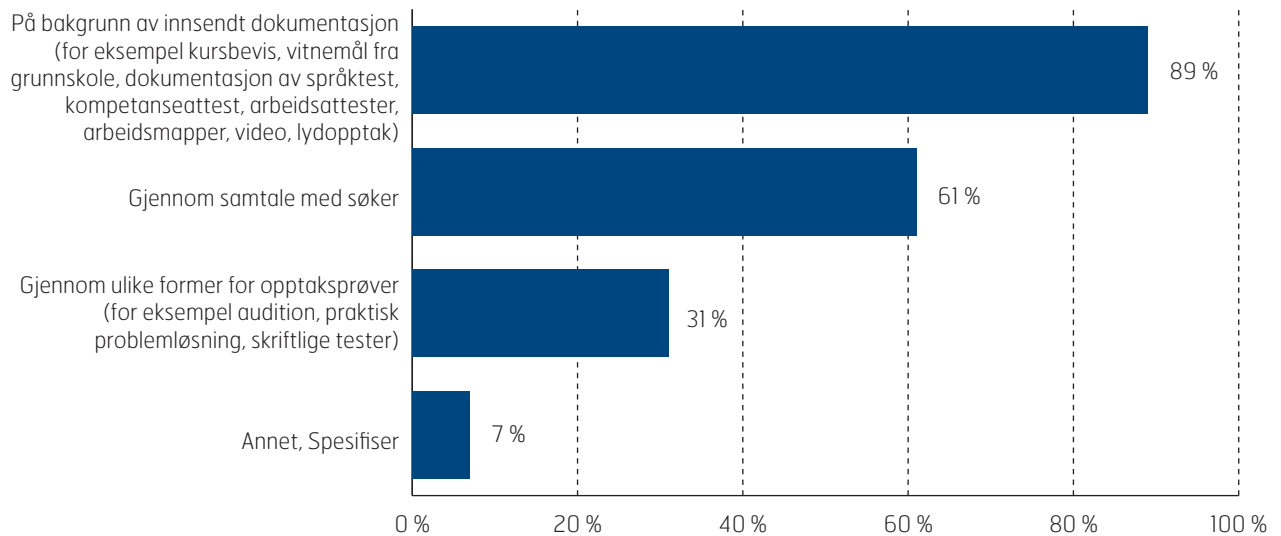
Fagskolene i undersøkelsen bruker kombinasjoner av flere metoder når de skal vurdere realkompetansen til søkerne ved opptak til skolen.

Flertallet av skolene (89 prosent) vurderer søkerens realkompetanse basert på innsendt dokumentasjon, som for eksempel kursbevis, vitnemål fra grunnskole, dokumentasjon av språktest, kompetanseattest, arbeidsattester, arbeidsmapper, video og lydopptak. To tredeler har samtale med søker (61 prosent), og en tredel (31 prosent) oppgir å ha en form for opptaksprøve, for eksempel audition, praktisk problemløsning eller skriftlige tester. Det ble også nevnt kombinasjon av søknad og samtale og bruk av motivasjonsbrev (sju prosent).

Figur 2: Om fagskolen har fastsatt kriterier for realkompetansevurdering

Figur 3: Hvordan realkompetansen vurderes

3.7 Halvparten gir ved avslag tilbakemelding om mangler

Et av spørsmålene i undersøkelsen er hvordan resultatet av realkompetansevurderingen formidles til søkerne.

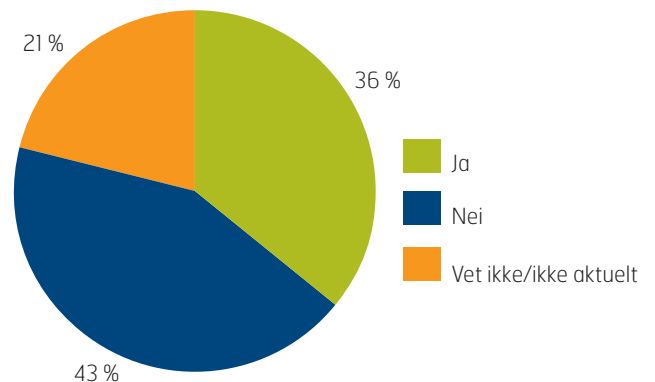
Hvis realkompetansen til søkeren ikke kvalifiserer for opptak, gir halvparten av skolene (30) søkeren skriftlig beskjed om hvilken kompetanse de mangler. En tredel av skolene (19) gir avslag uten begrunnelse.

For søkere som får sin realkompetanse vurdert som godkjent for opptak, gir vel halvparten av skolene (35) skriftlig standardsvar om opptak uten henvisning til at opptaket er basert på en realkompetansevurdering. Litt færre skoler (25) viser til at opptaksvurderingen er basert på realkompetanse, mens bare noen få (sju) gir søkerne en skriftlig oppsummering av resultatene fra realkompetansevurderingen.

3.8 Én av tre gjennomfører opplæring for personalet

En tredel (36 prosent) av skolene oppgir at de har gjennomført opplæring for personalet om hvordan gjennomføre en realkompetansevurdering.

Figur 4: Om det er gitt opplæring av personalet om hvordan gjennomføre en realkompetansevurdering

---

4. Referanser

Tilstandsrapport for fagskolesektoren 2011. Oslo: Kunnskapsdepartementet, 2012.

St.meld. nr. 44 (2008–2009) Utdanningslinja. Kunnskapsdepartementet.

<http://www.lovdatab.no/all/hl-20030620-056.html#1>

http://www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/Norsk_ utdanning/Fagskoler/Retningslinjer%20for%20kvalitetssikring%20og%20godkjenning%20etter%20lov%20om%20fagskoleutdanning.pdf

Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning. Fastsatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) 26.01.2009 med hjemmel i Kunnskapsdepartementets forskrift av 23.04.2008 om godkjenning etter fagskoleloven §§ 5.1, 5.2, 6.4 og 7.2

5. Vedlegg

5.1 Spørreskjema

Realkompetansevurdering ved fagskolene

Undersøkelsen skal kartlegge status for bruk av realkompetansevurdering ved opptak til fagskoler. Spørreskjema er utviklet i samarbeid med representanter fra Fagskolerådet, Forum for fagskoler og Rådet for fylkeskommunale fagskoler.

Innledningsvis ønsker vi litt bakgrunnsinformasjon om fagskolen samt oppdaterte kontaktopplysninger til leder ved den enkelte skole.

1) * Hva er navnet på fagskolen du svarer på vegne av:

2) * Oppgi navn på rektor/leder ved fagskolen:

3) * Oppgi e-postadresse til rektor/leder:

4) * Hvilken rolle har du på fagskolen?

Daglig leder

Faglig leder

Annet, spesifiser her

5) * Hvor mange er ansatt ved fagskolen? (Antall personer)

Færre enn 5

5-9

10-19

20-29

30-39

40-49

50 eller flere

6) * Er fagskolen offentlig eller privat?

 Offentlig Privat Annet, spesifiser her

7) * I hvilket fylke ligger fagskolen?

Velg alternativ

8) * Deler fagskolen lokaler med annen utdanningsvirksomhet?

 Nei Ja, med videregående skole Ja, med høyskole/universitet Ja, annet spesifiser her**OPPLÆRINGSTILBUD VED FAGSKOLEN**

Med utdanningstilbud menes de ulike faglige tilbud NOKUT har godkjent eller som institusjonen selv har opprettet eller planlagt å opprette det kommende utdanningsår.

9) * Hvilke fagområder tilbyr skolen utdanninger innen? (Flere svar er mulig)

 Administrasjon, ledelse, økonomi og arbeidsliv Helse-, sosialfag, oppvekst og velvære IKT (Datateknikk, nettverksadministrasjon, webutvikling) Kunst, kultur, design og håndverk Media og kommunikasjon Miljø, landbruk og naturforvaltning Nye kreative fag (Animasjon, design, illustrasjon og multimedia, lyd, foto, film og video, mote-interiør og dekoratørfag, spillutvikling) Reiseliv og merkantile fag Teknikk og teknologi (Bygg og anlegg, elektro, kjemi, maritime fag, petroleumsteknologi, teknikk og industriell produksjon (TIP)) Andre fagskolestudier (eks. yrkesdykking, bok og papir, menighets- og misjonsarbeid, trafikkflyger)

10) * Har dere tilbud om studier med følgende varighet?

	Ja	Nei	Vet ikke
Tilbud om studier med varighet på ½ år	☐	☐	☐
Tilbud om studier med varighet på 1 år	☐	☐	☐
Tilbud om studier med varighet på 1 ½ år	☐	☐	☐
Tilbud om studier med varighet på 2 år	☐	☐	☐

11) * Tilbyr dere fagskoleutdanninger på heltid og deltid?

- Kun heltid
- Kun deltid
- Både heltid- og deltidstilbud

12) * Hvordan gjennomføres utdanningen? (Flere svar er mulig)

- Stedbasert, det vil si undervisning i faste lokaler
- Fjernundervisning/nettstudier
- Kombinasjon av stedbasert/samlinger og fjernundervisning
- Annet, spesifiser her

INFORMASJON OM OMFANGET AV SKOLENS VIRKSOMHET

Vi ønsker informasjon om hvor mange søkere skolen har og hvor mange av søkerne som har startet opplæring. Vi ønsker også å vite hvor mange som benytter seg av muligheten for opptak basert på realkompetanse.

Informasjon om opptaket høsten 2010, per 1. oktober.

Søkere høsten 2010, per 1. oktober.

13) * Hvor mange personer søkte opptak til fagskolen med studiestart høsten 2010 (inkl. personer som søkte basert på realkompetanse)

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

14) * Hvor mange av disse personene søkte opptak basert på realkompetanse?

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

15) * Hvor mange av disse personene fikk vurdert sin realkompetanse som kvalifisert inn mot ønsket studium?

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

Søkere med studietilbud, høsten 2010, per 1. oktober.

16) * **Hvor mange søkere fikk tilbud om studieplass med studiestart høsten 2010 (inkl. realkompetansesøkere)?**

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

17) * **Hvor mange realkompetansesøkere fikk tilbud om studieplass?**

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

Studenter, høsten 2010, per 1. oktober.

Med nye studenter menes personer som har fått opptak til fagskolens utdanningstilbud, og som har inngått en bindende kontrakt med fagskolen, og som har status som aktiv student

18) * **Hvor mange nye studenter var registrert ved fagskolen per 1. oktober 2010, basert på opptaket høsten 2010?**

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

19) * **Hvor mange av disse studentene har fått opptak basert på realkompetanse?**

Skolen har ikke tall på dette

Antall:

INFORMASJON OM RUTINER FOR GJENNOMFØRING AV REALKOMPETANSEVURDERING

20) * **Hvordan informerer skolen om mulighet for realkompetansevurdering ved opptak? (Flere svar er mulig)**

I studiekatalog

På nettside

I papirmateriell

Annonser i lokalpresse

Vet ikke

Vi informerer ikke spesielt om dette

Annet, spesifiser her

21) * Hvem gjennomfører realkompetansevurderingen av personer som søker opptak basert på denne ordningen?(Flere svar er mulig)

- Søkere henvises til videregående skole for å bli realkompetansevurdert
- Personalet ved fagskolen
- Egen opptakskomiteé
- Andre, spesifiser her

22) * Har fagskolen fastsatte kriterier som realkompetansesøkere skal vurderes opp mot?

- Ja, på alle studier
- Ja, på enkelte studier
- Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - o Hvis Har fagskolen fastsatte kriterier som realkompetansesøkere skal vurderes opp mot? er lik Ja, på enkelte studier
  - o eller
  - o Hvis Har fagskolen fastsatte kriterier som realkompetansesøkere skal vurderes opp mot? er lik Ja, på alle studier
-)

23) * Benytter fagskolen alderskriterier for at søkere skal kunne benyttes seg av ordningen med opptak basert på realkompetanse?

- Ja, søkere må ha en alder tilsvarende fullført videregående opplæring (18 – 20 år)
- Ja, søkere må være eldre enn 25 år
- Nei
- Annet, spesifiser her

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - o Hvis Har fagskolen fastsatte kriterier som realkompetansesøkere skal vurderes opp mot? er lik Ja, på enkelte studier
  - o eller
  - o Hvis Har fagskolen fastsatte kriterier som realkompetansesøkere skal vurderes opp mot? er lik Ja, på alle studier
-)

24) * Hvilke andre kriterier blir realkompetansesøkerne vurdert mot? (Flere svar er mulig)

- Krav til norskkunnskaper
- Krav til engelskkunnskaper
- Krav til fagkunnskaper
- Krav til arbeidserfaring
- Annet, spesifiser her

25) * Hvordan vurderes søkerens realkompetanse? (Flere svar er mulig)

- På bakgrunn av innsendt dokumentasjon (for eksempel kursbevis, vitnemål fra grunnskole, dokumentasjon av språktest, kompetanseattest, arbeidsattester, arbeidsmapper, video, lydopptak)
- Gjennom samtale med søker
- Gjennom ulike former for opptaksprøver (for eksempel audition, praktisk problemløsning, skriftlige tester)
- Annet, spesifiser her

26) * Har skolen rutiner for vurdering av utdanning tatt i andre land som grunnlag for opptak til fagskolen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

27) * Hvordan formidles resultatene til personer som søker opptak basert på realkompetanse?

	Ja	Nei	Vet ikke
Søkeren gis en skriftlig oppsummering av resultatene fra realkompetansevurderingen	☐	☐	☐
Godkjente søkere får skriftlig svar om opptak, med henvisning til godkjent realkompetanse	☐	☐	☐
Godkjente søkere får skriftlig standardsvar om opptak, uten henvisning til godkjent realkompetanse	☐	☐	☐
Ikke godkjente realkompetansesøkere får skriftlig tilbakemelding om hvilken kompetanse de mangler	☐	☐	☐
Ikke godkjente realkompetansesøkere får standardsvar om avslag på søknaden, uten begrunnelse.	☐	☐	☐

28) * Eventuelle utfyllende kommentarer til søkerens svarbrev:**29) * Har fagskolen gjennomført opplæring for personalet om hvordan gjennomføre en realkompetansevurdering?**

- Ja
- Nei
- Vet ikke/ikke aktuelt

30) * Eventuelle tilleggsopplysninger / kommentarer:

